

Oulu

7.4.2008

Pohjois-Pohjanmaan lintutieteellinen yhdistys ry
PL 388, 90101 Oulu
Raahen seudun lintuharrastajat Surnia ry
puheenjohtaja Tuomas Väyrynen
Haaralantie 7, 92430 Paavola

Työ- ja elinkeinoministeriö
PL 23
00023 Valtioneuvosto

asia: Lausunto Fennovoima Oy:n ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta

Pohjois-Pohjanmaan lintutieteellinen yhdistys ry ja Raahen seudun lintuharrastajat Surnia ry esittävät tässä lausunnossaan yhteysviranomaiselle näkemyksensä Fennovoiman ydinvoimalahankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta koskien Pyhäjoen Hanhikiven hankealueen linnuston inventointia ja linnustoon kohdistuvien vaikutusten arviointia. Lausunnon tarkoitus on muistuttaa laadukkaasti linnustoinventoinnin tärkeydestä niin, että ympäristövaikutusten arvioinnin loppupäätelmät myös linnuston osalta olisivat kantavalla pohjalla. Tässä vaiheessa yhdistykset eivät pyri ottamaan kantaa hankkeen linnustovaikutuksiin.

Arviointiohjelmassa on kuvattu puutteellisesti vaikutusalueilla tehtävät linnustonselvitykset ja niiden perusteella tehtävät linnustovaikutusten arvioinnit. Hanhikiven ja koko lähiympäristön sekä pesimä- että muutonaikaisen linnuston arvot ovat tunnetusti erittäin merkittäviä, mikä ei arviointiohjelmassa tule esille. Vaikutusalueella sijaitsevat suojelurajaukset eivät kata kaikkia arvokkaita linnustokohteita. Lisäksi vakavana puutteena ohjelmassa voidaan pitää sitä, että siinä ei anneta edes alustavia sijaintipaikkoja tuleville toiminnoille, eikä niiden vaikutusalueita kuvailla lainkaan. Tämä vaikeuttaa oleellisesti arviointiohjelman riittävyyden arvioimista.

Ympäristövaikutusten arviointiohjelman aikataulu on laadittu liian tiukaksi (selostuksen valmistuminen syyskuun loppuun). Epäilyä herättää voidaanko hankealueiden linnusto tässä ajassa oikeasti selvittää. Arvio hankkeen vaikutuksesta linnustoon mainitaan ohjelmassa valmistuvan ajankohtana, jolloin monen lintulajin syysmuutto ei edes ole alkanut. Linnustonselvitysten maastotyöt tulisi ajoittaa ajanjaksolle maaliskuun alku – jäiden tulo. Oudolta myös tuntuu, että näin laajoja ympäristövaikutuksia omaavan hankkeen linnustovaikutusten arviointi perustuisi pelkästään yhden maastokauden havaintoihin, koska etenkin muutonaikaisen linnuston esiintymisessä on huomattavaa vuosittaista vaihtelua.

Vaikutukset pesimälinnustoon:

Pesimälinnuston inventoinnin vähimmäisvaatimuksena on koko Hanhikivenniemen alueen linnuston selvittäminen kaikissa elinympäristöissä. Niemen linnusto on selvitettävä aina Parhalahden pohjukan ja Heinikarinlammen tasolle saakka. Laskentamenetelmänä vaaditaan usean toistokerran kartoituslaskentaa luotettavan tuloksen saamiseksi. On lähes varmaa, että välittömien ympäristömuutosten eli mm. voimalaitosalueen, teiden ja voimajohtolinjan lisäksi välillisiä seurauksia lähiympäristön linnustoon on mm. metsäalueen pirstoutumisesta, melusta ja liikkumisen aiheuttamasta häiriöstä johtuen, vaikka suoranaista ympäristön muokkausta näillä alueilla ei esiintyisikään. Jotta mahdollinen ympäristövaikutusten seuranta voidaan tehdä edes jossain määrin luotettavalta pohjalta, on alueen pesimälinnustoa seurattava vähintään kolmen vuoden ajan.

Ranta- ja vesilinnuston inventointi täytyy tehdä laajemmalla alueella rantaluontoon kohdistuvien suurten muutosten vuoksi. Vähimmäisvaatimuksena näille linturyhmille on Syölätin ja Lännennokan välisen alueen kartoitus (vähintään viiden kilometrin etäisyydelle voimalaitosalueesta), koska pelkästään jo lauhdevesien vaikutus Kultalan- ja Parhalahden avointen rantojen ja matalien vesialueiden kasvillisuuteen olisi suuri. Näiltä alueilta löytyy linnuille tärkeitä pesimäympäristöjä, kuten luotoja, hiekkasärkkiä ja avoimia rantaniittyjä, jotka vaarantuisivat hankkeen suorien ja välillisten ympäristövaikutusten vuoksi. Myös alueiden ranta- ja vesilinnustoa tulee seurata vähintään kolmen vuoden ajan, jotta hankkeen linnustovaikutusten seuranta voidaan tehdä luotettavasti.

Vaikutukset lepäilevään linnustoon:

Hankealueen ympäristön arvo linnuston lepäilyalueena ja pesimäaikaisena ruokailualueena täytyy selvittää perusteellisesti ainakin Parhalahden-Syölätin, Hanhikivenniemen ja Kultalanlahden osalta. Alueella sijaitsevat Raahen-Pyhäjoen tärkeimmät vesilintujen ja kahlaajien lepäilyalueet. Merkittäviä kerääntymiä esiintyy vesien aukeamisesta alkaen aina jäiden tuloon saakka.

Voimalinjojen ja teiden vaikutukset linnustoon:

Hankeessa rakennettavien massiivisten voimansiirtolinjojen ja teiden vaikutus linnustoon on myös tutkittava. Siksi tarvitaan pesimälinnustonselvitykset myös näille linjauksille. Näiden rakennelmien linnustovaikutuksia on tarkasteltava yhdessä voimalaitoksen vaikutusten kanssa.

Ydinvoimala ja sen voimalinjat tulevat sijoittumaan keskelle pohjoisen Suomen tärkeintä muuttoreittiä. Tämä tunnettu reitti kulkee Perämeren rannikkoa seuraten Merenkurkusta Oulun seudun lepäilyalueille. Lintuharrastajien tuhansien havaintotuntien perusteella on vahvistunut käsitys, että keväisin muuttoväylä on kapeimmillaan juuri Hanhikiven kohdalla. Esimerkiksi laulujoutsenen, metsähanhen, merihanhen, kurjen ja päiväpetolintujen Perämeren suurimmat muuttajamäärät on havaittu yleensä Hanhikivenniemessä sijaitsevasta Tankokarin lintutornista. Laulujoutsenet muuttavat rannikkoa seuraten myös syksyllä. Mahdollinen voimala sähkölinjoineen luo tälle reitille vaarallisen törmäysriskin. Siksi on selvitettävä hankkeen vaikutukset alueen läpimuuttaviin lintukantoihin sekä esittävä YVA-selostuksessa keinoja, joilla näitä vaikutuksia voidaan estää tai lieventää.

Edelleen on selvitettävä missä määrin Hanhikiven Takarannalla yöpyvät linnut, kuten merihanhet ja laulujoutsenet, käyvät ruokailemassa sisämaassa. Linnut ovat alttiita törmäämään linjoihin etenkin hämärässä, jolloin lento ruokailu- ja lepäilyalueen välillä usein tapahtuu.

Vaikutukset suojelualueisiin:

Hankealueen välittömässä läheisyydessä sijaitsee useita linnustollisesti arvokkaita suojelualueita (FINIBA, Natura 2000 ym.). Hankkeen vaikutukset näihin alueisiin ja niiden linnustollisiin suojelukriteereihin ja -arvoihin tulee selvittää.

Vaikutukset lintuharrastukseen:

Lintuharrastusalueena Kultalanlahden-Hanhikiven-Parhalahden alue on yksi Pohjois-Pohjanmaan suosituimmista. Lintujen tarkkailu on ollut erityisesti keväisin hyvin suosittua. Ydinvoimalan ja voimalinjojen rakentaminen tulee vaikuttamaan negatiivisesti aluekokonaisuuden lintuharrastusmahdollisuuksiin. Tämä tulee ottaa huomioon sosiaalisten vaikutusten arvioinnissa, koska lintuharrastus on yksi alueen tärkeimmistä virkistyskäyttömuodoista.

Pohjois-Pohjanmaan lintutieteellinen yhdistys ry:n puolesta:

puheenjohtaja Aappo Luukkonen

Raahen seudun lintuharrastajat Surnia ry:n puolesta:

puheenjohtaja Tuomas Väyrynen